

Bohoslužby Mělník 29. 4. 2018

Neděle Cantate – Zpívejte Pánu píseň novou Ž 98, 1

Miroslav Erdinger

Introit: Ž 98, 1-3

¹Žalm.

Zpívejte Hospodinu novou píseň,

vždyť přece činí zázraky!

Svojí pravicí, paží své svatosti

vydobył sobě vítězství.

²Hospodin předvedl svoje spasení,

svou spravedlnost zjevil před všemi národy.

³Na svoji lásku se rozpomněl,

na svou věrnost k domu Izraele,

aby všechny končiny světa viděly

spásu, již náš Bůh připravil!

Čtení: Mt 6, 19-34

Bůh, nebo mamon?

¹⁹„Nehromadte si poklady na zemi, kde je ničí mol a rez a kde se zloději vloupávají a kradou. ²⁰Raději si hromadte poklady v nebi, kde je mol a rez neničí a kde se zloději nevloupávají ani nekradou. ²¹Vždyť tam, kde je tvůj poklad, bude i tvé srdce.

²²Oko je lampou těla. Je-li tvé oko štědré, celé tvé tělo bude jasné. ²³Je-li však tvé oko lakomé, celé tvé tělo bude temné. Jestliže je světlo v tobě tmou, jak velká bude sama tma?!

²⁴Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Buď totiž bude jednoho nenávidět a druhého milovat, nebo se bude toho jednoho držet a tím druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu.“

Nemějte starosti

²⁵„Proto vám říkám: Nemějte starost o svůj život ani o své tělo – co budete jíst a pít a co si oblečete. Není snad život víc než jídlo a tělo víc než oblečení?

²⁶Podívejte se na ptáky na obloze. Nesejí, nesklízejí, neshromažďují do stodol, ale váš nebeský Otec je živí. Nejste snad vy mnohem dražší? ²⁷Copak si někdo z vás samými starostmi prodlouží život o jediný den? ²⁸A proč si děláte starosti s oblečením? Pomyslete na polní lilie, jak rostou. Nepracují ani nepředou, ²⁹ale

říkám vám, že ani Šalomoun ve vsí své slávě nebyl oblečen jako jedna z nich.

³⁰Jestliže tedy Bůh takto obléká polní trávu, která dnes je a zítra bude hozena do pece, neoblékne snad mnohem spíš vás, vy malověrní?

³¹Nemějte tedy starosti. Neříkejte: „Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si oblečeme?“ ³²Všechny ty věci vyhledávají pohané, ale váš nebeský Otec ví, že to všechno potřebujete. ³³Hledejte nejprve Boží království a jeho spravedlnost, a toto vše vám bude přidáno. ³⁴Nemějte starost o zítřek; zítřek bude mít své vlastní starosti. Den má dost svého trápení.“

Text: Kaz 2, 18-23

¹⁸Omrzelo mě všechno to pachtění, kterým se pachtím pod sluncem a které po mně zdědí můj následník. ¹⁹Kdo ví, zda bude moudrý, anebo bláhový? Tak či tak získá vše, pro co jsem se lopotně pachtil a nač jsem vynaložil svou moudrost pod sluncem. I to je marnost.

²⁰Došel jsem k zoufalství nad vším tím pachtěním, jímž jsem se pachtil pod sluncem! ²¹Někdo se pachtí moudře a zručně, svůj úspěch však odkáže tomu, kdo se s tím nepachtil. I to je marnost a hrozná věc.

²²K čemu je člověku všechno to pachtění, všechno to usilování, kterým se pachtí pod sluncem? ²³Po všechny dny zakouší muka, trápí se při všem, čím se zabývá, takže ani v noci nemá klid. I to je marnost.

Milé sestry, milí bratři,

„...co má člověk ze všeho svého snažení i z honičky svého srdce, z toho, jak se pod sluncem snaží?“ ptá se kazatel. Jinými slovy: jaký to má všechno smysl? Jaký má smysl, že se o něco snažíme, že něco vyrábíme, pišeme, čteme, stavíme, bouráme, ráno vstáváme a večer usínáme. Milujeme se a pomáháme si, chodíme do kostela, dbáme o své tělo a kultivujeme ducha? Jaký to má všechno smysl? A odtud: jaký vlastně je smysl života? Je to velmi častá a naléhavá otázka dnešního, především mladého člověka. Samozřejmě se tak ptali lidé stále, ale dnes, v době, ve které hovoříme o krizi rodiny, krizi hodnot, krizi vztahů, kdy se

vytrácí důvěra mezi lidmi a mizí po staletí budované mravní pilíře života společnosti, je ta otázka ještě víc naléhavá.

Lidé hledají něco, co by mělo pro ně smysl. Mnozí se zážitkové dary. K narozeninám si lidé darují let balonem, potopení hluboko pod hladinu moře, jízdu ve Ferrari a mnohé další. Hlavně zážitek. Jenomže ten vyprchá. A pak opět všední život. A zklamání a opět stejné otázky: K čemu tady jsem? Jaký to má smysl? Proč tady mám být? Plní se čekárny psychiatrických ambulancí, plní se psychiatrické nemocnice a žel, přibývá i sebevražd. Otázka visí ve vzduchu: „Kdo jsem a jaký smysl má mé bytí?“ Takovou zajímavou úvahu jsem kdysi četl: „Žena byla v kómatu a umírala. Náhle měla pocit, že stoupá do nebe a ocitá se před soudní stolicí. „Kdo jsi?“ oslovil ji Hlas. „Jsem žena starosty,“ odpověděla. „Neptal jsem se tě, či jsi žena, ale kdo jsi.“ „Jsem matka čtyř dětí.“ „Neptal jsem se tě, či jsi matka, ale kdo jsi.“ „Jsem učitelka.“ „Neptal jsem se tě, co děláš, ale kdo jsi.“ Snažila se, seč mohla, ale na otázku „Kdo jsi?“ prostě nebyla schopná dát uspokojivou odpověď. „Jsem křesťanka.“ „Neptal jsem se tě, jaké je tvé vyznání, ale kdo jsi.“ „Jsem žena, která den co den chodila do kostela a vždy pomáhala chudým a potřebným.“ „Neptal jsem se tě, co jsi dělala, ale kdo jsi.“ Očividně u zkoušky neprošla, byla totiž poslána zpátky na zem. Uzdravila se ze své nemoci a byla rozhodnuta přijít na to, kdo je. A rázem bylo všechno jiné. „Vaši povinností je být,“ dodává autor. „Ne být někdo, ne být nikdo, ne být tím či oním – a vidět vše jen průzory – ale pouze být.“ (A. de Mello)

Pouze být. Smyslem života, smyslem bytí, je právě ono bytí. Jsem zde a jsem to já. Nějak působím na druhé, o něco se snažím, něco se mi podařilo a něco také ne. Žiji svůj život, jsem. Originální kamének v mozaice. Potřebný, protože bez něj nebude mozaika úplná.

Tedy být. Je to jediná jistota. Jsem. Člověk nemá ve svém životě nic jiného jistého, než to, že je. Cokoliv nadto je nezajištěné, nezaručené, nejisté. Připomeňme si Joba. Jak reaguje na situaci, co řekne v situaci, kdy přišel o všechno, především o svou rodinu? „Z života své matky jsem vyšel nahý, nahý se tam zase vrátím.“ Kazatel nás svým konstatováním vrací ke stvoření člověka jako bytosti, stvořené ve vsí nahotě (F. Čapek). „Oba dva byli nazí,

člověk i jeho žena, ale nestyděli se,“ čteme v příbězích stvoření (Gen 2,25).

Ale jak být? Jsme opět u té otázky po smyslu. Jaký smysl dát tomu našemu bytí? Ukazuje Kazatel, že v pachtění to nebude. V honbou za úspěchy, za slávou, za majetkem to také nebude. Všechno je pomíjivé. Bylo by snadné, kdyby smysl života byla nějaká danost, nařízení. Ne, smysl je potřeba stále hledat, dotazovat se. Boha, sebe, v přemýšlení, jak dál, co je nosné a co je pára nad hrcem. Bývá to bolavá cesta hledání, ale právě ta cesta nám o nás sděluje něco důležitého. Že totiž jsme a jsme v pohybu. Hledáme cíl, nalézáme ho, žijeme pro něj. Jsme pro něco povolání, neseme nějaká obdarování, kterými své povolání naplňujeme. A je-li smyslem žít pro něco nebo pro někoho, dávat z toho svého bytí to nejcennější, co jsme dostali, totiž lásku, pak zakoušíme radost z nalezení cíle i smyslu, pak prožíváme něco, co lze nazvat štěstím, blažeností. Není to však hodnota trvalá a neproměnná. Připomeňme si: stálé hledání, dotazování se. I prorok Izaiáš vyzývá k hledání: „Hleďte Hospodina, dokud je možné ho najít.“

V předchozím oddíle pojal Kazatel nenávisť k životu. Bylo pro něj nepřijatelné, že by měl moudrý stejně zemřít jako hlupák. V tomto textu Kazatel také vyjadřuje nenávisť. Tentokrát ke všemu svému snažení. Je to silné slovo nenávisť. Známe jeho význam daleko spíše ve vztahu k druhým lidem. Ale zde jde o nenávisť k sobě, k svému životu, ke své práci, všemu dobrému snažení. To je totální zpochybnění sebe sama. Odtud je opravdu jen krůček k bilancování a skončení takového života.

Co nám to Kazatel těmi silnými slovy jen říká? Kdy nemáme radost ze svého snažení? Kdy máme všechno, co děláme, zpochybněné? Když vynaložená námaha, peníze, čas neodpovídají výsledku. Když výsledek nenaplnil naše očekávání. To pak může vést k silné frustraci. Otřesům, zpochybnění sebe sama. Zde ani moudrost, ani majetek, ani veškeré snažení nepřináší uspokojení, zadostiučinění. Tu frustraci navíc posiluje možnost, že to všechno bude mít někdo jiný. S Kazatelem si dobře rozumí žalmista, když ve 39. žalmu říká: „Každý žitím putuje jako přelud, hluku nadělá, ten vánek pouhý, kupí majetek a neví, kdo to shrábne,“ poněkud tvrdě, ale jasně překládá ekumenický překlad.

Výsledkem je zoufalství. Nad svou prací, nad svým snažením, usilováním, námahou. K čemu to bylo? Život končí, a když se za ním ohlédnu, nevidím nic. A tolik jsem se snažil, může být prodlouženo Kazatelovo přemýšlení až k nám. Když bilancujeme své životy, a že to obzvláště v pozdním věku děláme, je důležité, aby převážilo to, co bylo dobré, dávalo smysl, naplňovalo život člověka. Co jsme to vlastně žili a můžeme k tomu říci své závěrečné ano? Byl a stále je to můj život, díky Bože, za něj. Jinak jsem ho žít neuměl.

Bylo v něm také ovšem mnoho trápení. „Zajisté, dny člověka jsou bolest a trápení je jeho úkol. Ani v noci si neodpočine,“ končí text, kterým se dnes zabýváme. To je ale tíživé vyústění našeho dnešního hledání. Ale copak to neznáme? Copak nejsou někdy naše dny plné bolesti a trápení? Nepřivedl nás ten text k nám samým? Kazatel je ve své bilanci velmi rozladěný. Používá slova silného kalibru. Jakoby nás ujišťoval o tom, že je možné být ze svého života zklamán, že není nic neobvyklého, když použijeme silná slova, když mluvíme o tom, že je to hrozné, že už to tak nejde dál, že už to neuneseme a tak podobně. Ale svými slovy o neklidném spánku nám napovídá, jaké by mohlo být naše řešení. Stodvacátý sedmý žalm začíná takto: „Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé. Nestřeží-li město Hospodin, nadarmo bdí strážný. Nadarmo časně vstáváte, dlouho vysedáváte a jíte chléb trápení, zatímco Bůh dopřává svému milému spánek.“ Slyšíte tu pomoc pro nás? Pustit do svého života Boha. Do všech starostí a trápení a bolesti, do svých rozhodování, do svých myšlenek i slov pozvat a pustit Hospodina. Otevřít mu svá srdce. Stát se Hospodinovým milým, být mu milým. Když se modlíme náš milý Bože, pak ta slova prožívat i opačně. Bože, jemuž jsme milí. Jak to víme, že jsme Bohu milí?

„Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe...Nemějte tedy starost a neříkejte: Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, co všechno potřebujete. Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.“ Ano tak naléhavě k nám zní slova našeho Spasitele a Pána Ježíše Krista.

Díky Kristu víme, že jsme Bohu milí, a jak mnoho jsme mu milí. Díky Kristu ukřižovanému a vzkříšenému. Panečku, to se nám to bude začínat nový týden a nový měsíc s ujištěním, že jsme Bohu milí. Už ne nenávidí k tomu, co děláme, oč se snažíme a trauma z neúspěchu. Už radost ze společné práce, radost ze všeho snažení. Tak jen dál do života a do práce, Vy Bohu milí bratři a sestry. Amen

Poslání: Kol 2, 6-8

⁶Když jste přijali Krista Ježíše jako Pána, pak v něm také žijte. ⁷Zapustte v něm kořeny a budujte se na něm, posilujte se ve víře, jak jste se naučili, a s vděčností v ní rostte.

⁸Dejte si pozor, aby vás někdo neunesl prázdným klamem filosofie založené na lidské tradici, na principech světa, a ne na Kristu.